

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
6.Bf.134/2011/6. szám

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Budapesten, 2012. január 13. napján megtartott fellebbviteli nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt **I. r. vádlott és társa** ellen folyamatban lévő büntető ügyben a Pest Megyei Bíróság 2011. február 1. napján kihirdetett 18.B.65/2009/53. számú ítéletét I.r. és II.r. vádlottak vonatkozásában **helybenhagyja.**

I n d o k o l á s :

A Pest Megyei Bíróság a 2011. február 1. napján kihirdetett 18.B.65/2009/53. számú ítéletével I.r. és II.r. vádlottat 1 rb. Btk. 225. §-a szerinti hivatali visszaélés büntette és 1 rb. a Btk.275.§ (1) bekezdés b/ pontjába ütköző társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az elsőfokú tárgyaláson jelen lévő ügyész 3 napi gondolkodási időt tartott fenn nyilatkozatának bejelentésére, majd a törvényes határidőn belül a vádlottak terhére fellebbezést jelentett be, mellékelve annak írásbeli indokolását is. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, mivel tévedett a bíróság a vádlottak cselekménye társadalomra veszélyességének megítélésében. Érvelése szerint nem tekinthető közérdeknek az önkormányzat érdeke, miként azt az elsőfokú bíróság kifejtette, mivel a vádlottak által elkövetett cselekmény célzata a vádban szereplő telkek mihamarabbi értékesítése volt, és e cél érdekében szegték meg kötelességüket. Ezzel összefüggésben fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy I.r. vádlott ennek érdekében mondott le az önkormányzat nevében a fellebbezési jogról, továbbá arra, hogy az ügylet mihamarabbi lezárásának az volt a további célja, hogy a telkek elidegenítését ne nehezítse meg az a körülmény, hogy azok közelében ipari létesítményeket terveztek. A vádlottak kötelességszegését abban a mulasztásban is megállapíthatónak látta, hogy bár annak szükségességéről tudtak, mégsem intézkedtek a végleges telekalakítási engedélyezési eljárás lefolytatásáról. Figyelemmel arra, hogy ezek a cselekmények önmagukban alkalmasak a hivatali visszaélés büntettének megállapítására, tévesnek találta az elsőfokú bíróság azon álláspontját is, hogy a vádlottak terhére rótt hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette mellett e bűncselekmény, azzal halmazatban ne lenne

megállapítható. Indítványozta ezért az első fokú ítélet megváltoztatását, a vádlottak bűnösségének megállapítását a Btk. 225.§-ába ütköző hivatali visszaélés büntetében, valamint a Btk.275.§ (1) bekezdés b/ pontjába ütköző hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetében. A vádlottakkal szemben pénzbüntetés kiszabására tett indítványt.

A vádlottak és védőjük az első fokú ítéletet tudomásul vették.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.208/2011/2. számú átiratában az ügyészi fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt a következtetést vonta le, hogy a vádlottak cselekménye nem veszélyes a társadalomra és ezért őket felmentette az ellenük emelt vád alól. Fenntartotta azt az ügyészi álláspontot is, hogy a rögzített történeti tényállás alapján a vádlottak terhére rótt közokirat-hamisítás elkülönül a hivatali visszaéléstől. Kifejtette, hogy az irányadó tényállásból okszerűen következik a vádlottak bűnössége mind a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette, mint pedig a hivatali visszaélés büntette vonatkozásában. Indítványozta ezért a vádlottak bűnösségének megállapítását, velük szemben pénzbüntetés kiszabását.

A másodfokú nyilvános ülésen a Fővárosi Fellebbviteli Ügyészség jelen lévő képviselője fellebbezését változatlan tartalommal fenntartotta. Álláspontja szerint az első fokú ítélet tényállása megalapozott, azt kiegészíteni csak azzal kívánta, hogy a vádlottak célja az volt, hogy a földhivatali eljárás mihamarabb befejezésre kerüljön. Mivel a vádlottak tudatosan kerülték meg a rájuk vonatkozó jogszabályokat, tévesnek találta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy cselekményük nem veszélyes a társadalomra. Indítványozta ezért a váddal egyezően bűnösségük megállapítását és velük szemben enyhítő szakasz alkalmazásával pénzbüntetés kiszabását.

I.r. vádlott védője perbeszédében az első fokú ítélet helybenhagyására tett indítványt, azonban a felmentés jogcímével nem teljes mértékben értett egyet. Vitatta, hogy a vádlottak terhére rótt cselekmény a közokirat-hamisítás és a hivatali visszaélés büntettei tekintetében tényállásszerű, és csak azért nem bűncselekmények, mivel hiányzik társadalomra veszélyességük. Álláspontja szerint a közokirat-hamisítás büntettét azért sem lehet védenec terhére róni, mivel e bűncselekmény tényállási elemei is hiányoznak. Az a tény ugyanis, hogy az önkormányzat egyetértését adta a szabályozási tervhez a 39/2002. számú határozatában, nem jelenti, hogy lényeges tényt foglaltak volna valótlanul közokiratba. Kiemelte, hogy ez a határozat egyébként sem alkalmas joghatás kiváltására. Az önkormányzat nem tett mást, mint állást foglalt ebben a kérdésben. Vitatta továbbá, hogy a vádlottak tisztában lettek volna, hogy miként történik a telekalakítási eljárás lefolytatása, mivel az I.r. vádlott szakértelemmel ebben a körben nem rendelkezett, a II.r. vádlott pedig még pályakezdőként látta el feladatait. Álláspontja szerint védenec által a fellebbezési jogról való lemondás sem alkalmas a hivatali bűncselekmény megállapítására, mivel az nem az önkormányzat

által lefolytatott telekalakítási eljáráshoz kötődött. Nem állapítható meg továbbá a jogtalan előny vagy hátrány okozására irányuló célzat sem, ami alapot nyújthatna a hivatali bűncselekmény megállapítására. Véleménye szerint, amikor azt rója a vádhatóság az I.r. vádlott terhére, hogy a fellebbezési jogról lemondott, védenecéről nincs köteleességszegés, vagy hatáskör túllépés, emiatt a hivatali visszaélés elkövetési magatartása is hiányzik. Felhívta a figyelmet arra, hogy amennyiben védenec a fellebbezési jogáról nem mondott volna le, akkor is jogerőre emelkedik a földhivatal határozata. Indítványozta ezért az első fokú ítélet helybenhagyását, annak jogi indokolásának azzal történő kiegészítésével, hogy a vád tárgyává tett cselekmények törvényi tényállási elemei is hiányoznak.

II.r. vádlott védője szintén az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Felhívta a figyelmet arra, hogy az ügyészség a Be.351.§ (2) bekezdés d/ pontjában írtak miatt alappal nem támadhatja az ítéletet, mivel annak ténybeli megalapozottságát nem vitatja. Álláspontja szerint az első fokú ítélet megalapozott és helyesen mentette fel az elsőfokú bíróság védenecét az ellene emelt vád alól. A vád tárgyává tett önkormányzati határozat tekintetében kiemelte, hogy az dekratív, joghatás kiváltására alkalmatlan határozat volt, amit jogosulatlanul használt fel valaki a földhivatali eljárásban. Nem tekinthető hamis tartalmúnak, hiszen az önkormányzat egyetértett a szabályozási tervvel és ugyanilyen tartalommal fogadta el a későbbiekben az erről szóló rendeletét. Álláspontja szerint a vádlottak nem sértették meg az eljárásukra vonatkozó jogszabályokat.

I.r. vádlott az utolsó szó jogán az első fokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint nem követett el bűncselekményt, a telekalakítási eljárás során legjobb tudása szerint, jóhiszeműen járt el, kikérve az önkormányzat jogtanácsosának tanácsát.

II.r. vádlott kiemelte, hogy mindig a jogszabályok szerint végezte a munkáját.

A Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítéletet, az azt megelőző eljárással együtt a Be.348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében mindkét vádlott tekintetében felülbírált.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, a tárgyalásán a releváns bizonyítékokat számba vette. Bizonyítékokat értékelő tevékenységéről számot adott, megindokolva, hogy mely tekintetben fogadta el a vádlottak védekezését és az ítélet tényállásának melyik részét alapozta az ügyben érdektelennek tekinthető tanúk vallomására, illetve az általa ismertett okirati bizonyítékokra. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az első fokú ítélet tényállása megalapozott, mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól és azt a Fővárosi Ítéltábla elfogadta felülbírálata alapjául. A másodfokú bíróság e körben utal arra, hogy II.r. vádlott védője helyesen jegyezte meg, hogy a Pest Megyei Főügyészség fellebbezésében írt, a Be. 351.§ (2) bekezdésében írt megalapozatlansági okra való hivatkozás nem alapos, hiszen az ügyészség sem

vitatja alapvetően az első fokú ítéletben megállapított tényállást, csupán annak jogi következtetéseit tartja helytelennek.

A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a tényállás - ügyészi indítványnak megfelelő - kiegészítése, vagy eltérő tényállás megállapítása a felülmérlegelés tilalmába ütközik a Be. 351. § (1) bekezdésében írtak alapján.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlottak terhére, bűnösségük megállapítása és velük szemben pénzbüntetés kiszabása érdekében bejelentett fellebbezés nem alapos.

A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy a Pest Megyei Főügyészség NF.3535/2005/35-I. számú vádiratában a vádlottakkal szemben 1-1 rb. a Btk.225.§-ába ütköző hivatali visszaélés büntette miatt emelt vádat. Az ügyész változatlan tényállás mellett 2011. február 1-jén megtartott perbeszédében terjesztette ki a vádat a vádlottakkal szemben a Btk.275.§ (1) bekezdés b/ pontjában írt közokirat-hamisítás büntettére. Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályoknak megfelelően felhívta a vádlottak és védők figyelmét a tárgyalás elnapolásának lehetőségére, amellyel az érdekeltek nem kívántak élni. E bűncselekmény tekintetében sem az ügyész, sem a vádlottak és védők bizonyítási indítványt nem terjesztette elő és a bíróság sem folytatott le hivatalból további bizonyítást e körben.

A bíróság ítéletének V. pontjában fejtette ki jogi álláspontját, amelynek lényege szerint az I.r. vádlott terhére azért nem róható a hivatali visszaélés büntette, illetve a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette, mert bár magatartása mindkét esetben tényállásszerűnek tekinthető, és azokat egyenes szándékkal követte el, cselekményeinek társadalomra veszélyessége hiányzik. A II.r. vádlottal szemben emelt vád vonatkozásában pedig úgy érvelt, hogy terhére legfeljebb bűnsegédként, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettét lehetne megállapítani, azonban e mellett a hivatali visszaélés büntetének megállapítása kizárt, és kifejtette, hogy a közbizalom elleni bűncselekmény tekintetében szintén hiányzik cselekményének társadalomra veszélyessége. Álláspontját azzal indokolta, hogy kétséget kizáróan megállapíthatóan a vádlottak célja a közérdek volt, az önkormányzat, így a lakosság érdekeinek mielőbbi érvényre juttatása. Ezért a vádlottak konkrét cselekményei a valótlan tartalmú képviselői határozat elfogadtatása, I.r. vádlott által a fellebbezési jogról való lemondás, egyéb hivatali kötelességszegések hiányában nem veszélyesek a társadalomra. Mivel a Btk. 10. § (1) bekezdésében írt bűncselekmény fogalom része a cselekmény társadalomra való veszélyessége, annak hiányában nem állapítható meg a vádlott büntetőjogi felelőssége sem.

A másodfokú bíróság csak részben értett egyet az elsőfokú bíróság jogi érvelésével, mivel álláspontja szerint a vádlottak bűncselekmény hiányában történő felmentése a következők szerint indokolt.

A vádhatóság I.r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását két cselekmény miatt tartotta szükségesnek. Egyik esetben azt róta a terhére, hogy a földhivatali eljárásban, annak meggyorsítása érdekében az önkormányzat nevében lemondott a fellebbezési jogának gyakorlásáról, másik esetben azt, hogy előterjesztője volt a 39/2002. számú határozatnak, mely szerint a képviselő testület a Kft. által készített szabályozási terv ellen kifogást nem emel. A vádhatóság e cselekmények miatt látta megállapíthatónak terhére a Btk.225.§-ába ütköző hivatali visszaélés büntettét, továbbá a Btk.275.§ (1) bekezdés b/ pontjába ütköző hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettét.

A Btk.225.§-ában írt bűncselekményt az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél.

Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor vizsgálat alá vonta a vádlott cselekményének társadalomra való veszélyességét is, azonban a vádlott cselekménye nem elsősorban ezért nem alkalmas bűncselekmény megállapítására. A Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében is rámutatott arra, hogy jogellenes célzat hiányában nem állapítható meg a hivatali visszaélés büntette. (EBH 2001/392, BH. 1992/299. számú eseti döntések) A hivatali visszaélés célzatos bűncselekmény, megállapításának feltétele, hogy a terhelt egyenes szándéka jogellenes, társadalmilag elítélendő célra irányuljon. A hivatali visszaélés büntette nem egyszerűen jogtalan előny érdekében elkövetett - és hivatali jogkörbe eső - kötelességszegés, jogsértés. Az általános büntetőjogi felfogás szerint ilyen típusú jogsértések körében csupán az immoralis, hivatalos személy lehetőségeit visszaélésszerűen kihasználó magatartását értékeli.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az I.r. vádlott azzal a magatartásával, hogy a fellebbezési jogáról lemondott, amellet, hogy nem jogellenes célzattal járt el, nem valósította meg e bűncselekmény további törvényi tényállási elemeit sem.

Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy az I.r. vádlott polgármesterként a Btk.137.§ 1.g. pontja alapján hivatalos személynek minősül. A II.r. vádlott egyébként a Btk.137.§ 1.k. pontja alapján volt hivatalos személy. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a tényállásban írtak szerint az önkormányzatot képviselő I.r. vádlott félként járt el a földhivatali eljárásban, ügyféli jogosítványát gyakorolta, amikor a fellebbezési jogáról lemondott. Megállapítható, hogy ügyfélként és nem hivatali pozíciójában, közhatalmát gyakorolva cselekedett. Az adott földhivatali eljárásban a Földhivatal járt el az akkor hatályos államigazgatási eljárásról szóló törvény alapján. A vádlott cselekménye a hivatali visszaélés büntettének megállapítására tehát nem alkalmas, az nem jelenthette a védett jogtárgy sérelmét az adott hatósági eljárásban. Helyesen hivatkozott továbbá a védő arra is, hogy a törvényben felhívott elkövetési magatartások egyikét sem valósította meg, hivatali kötelességét nem szegte meg, a hatáskörét nem lépte túl és hivatali helyzetével sem élt egyéb módon vissza, amikor a fellebbezési jogról lemondott. Nem vezette

sem jogtalan előnyszerzési, sem pedig jogtalan hátrány okozási célzat az általa képviselt önkormányzat irányában. Az önkormányzat nevében rendeltetésszerűen használta ügyféli jogosítványait.

A másodfokú bíróság egyetértett a Pest Megyei Bíróság ítéletének 14. oldal első bekezdésében kifejtettekkel, amikor az irányadó bírói gyakorlattal egyezően kifejtette, hogy a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette a hivatali visszaélés büntettével halmazatban nem állhat, ha a hivatali jogosítványok jogellenes gyakorlása a hamis közokirat elkészítésében, vagy abban való közreműködésben ölt testet. A hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette speciálisabb bűncselekmény a hivatali visszaélés büntettéhez képest, és a specilitás elve a bűnhalmazatot kizárja. Ezért II.r. vádlott vonatkozásában helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor eleve kizárta az önkormányzati határozat elkészítésében való közreműködése miatt a hivatali visszaélés büntettének megállapíthatóságát és az ő vonatkozásában csak a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette megállapításának feltételeit vizsgálta.

A Fővárosi Ítéltőtanács nem értett egyet azzal az első bírói állásponttal, hogy a vádlottak cselekménye a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettében tényállásszerű.

A Btk.275.§ (1) bekezdés b/ pontjában írt bűncselekményt az a hivatalos személy követi el, aki hivatali hatáskörével visszaélve lényeges tény hamisan foglal közokiratba.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az ítéletben rögzített tényállás nem alapozza meg a vádlottak büntetőjogi felelősségét e bűncselekményben. A Község Önkormányzatának képviselő testülete által 2002. április 4. napján elfogadott 39/2002. (IV.4.) számú határozata arról rendelkezik, hogy „a képviselő testület a Kft. által 2604. hrsz.-a 2668. hrsz.-ig készített szabályozási terv ellen kifogást nem emel, azt elfogadja”. Ennek az az eleme tekinthető lényegesnek, hogy a képviselő testület a készített tervvel egyetért. Nem vonható le arra vonatkozóan következtetés e tervek az önkormányzat testületének ne lettek volna bemutatva, vagy azt a valóságtól eltérően más tartalommal ismerték volna meg. Megállapítható, hogy a testület ugyan ezen akaratát tükrözi a későbbiekben elfogadott 11/2002. számú rendelet, illetve a 126/2002. számú határozat is. A másodfokú bíróság álláspontja szerint tehát a vádban írt határozat lényeges elemének az tekinthető, hogy a képviselő testület kifejezte az a szándékát, hogy a meglévő tervekkel, elképzelésekkel egyetért. A másodfokú bíróság nem tekintette e körben a határozat lényeges elemének, hogy a szabályozási terv végleges formában még nem létezett, az csak nem végleges formában állt rendelkezésre, ezért a bűncselekmény törvényi tényállási eleme e vonatkozásban nem állapítható meg.

A másodfokú bíróság itt kíván ismételt utalni arra, hogy a közokirat-hamisítás tekintetében nem történt a vádkiterjesztést követően további bizonyítás lefolytatása, nem kerültek meghallgatásra a képviselő testület tagjai, akik arra tudtak volna

nyilatkozni, hogy milyen tartalmú előterjesztést ismertetett velük I.r. vádlott. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban ez a körülmény nem vezethetett az ítélet megalapozatlanságának megállapításához, mivel a Be.75.§ (1) bekezdése alapján a bíróság nem köteles a vádat alátámasztó bizonyítási eszközök beszerzésére és megvizsgálására. A rendelkezésre álló bizonyítékokon nyugvó tényállás alapján nem lehetett a vádlottak büntetőjogi felelősségére következtetni a közokirat-hamisítás bűntette tekintetében.

A Fővárosi Ítéltábla tehát, bár eltérő indokok alapján, egyetértett a Pest Megyei Bíróság ítéletével, amelyben a vádlottakat a Btk.225.§-ába ütköző hivatali visszaélés bűntette és a Btk.275.§ (1) bekezdés b/ pontjába ütköző társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás bűntette miatt emelt vád alól, a Be.6.§ (3) bekezdés a/ pontja alapján - mely szerint a terhükre rótt cselekmény nem bűncselekmény - felmentette. Az előzőekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az előzőekben írt kiegészítésekkel helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla végzése a Be.371.§ (1), (3) és (4) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2012. január 13. napján

Dr. Ruzsás Róbert s.k.
a tanács elnöke

Dr. Török Zsolt s.k.
előadó bíró

Dr. Mészáros László s.k.
bíró

A Pest Megyei Bíróság ítélete I. és II.r. vádlottak vonatkozásában jogerős.

Budapest, 2012. január 13. napján

Dr. Ruzsás Róbert s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Horváth Judit
tisztviselő